

ВОЗЗ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ В ЄДИНІЙ ДЕРЖАВІ

— один із найвизначніших об'єктивних результатів тривалого національно-визвольного поступу українського народу до соборності та державної незалежності. Важливим етапом на шляху об'єднання українських земель став **Акт злуки УНР і ЗУНР**, проголошений 22 січня 1919 на Софійському майдані у Києві. 23 січня його схвалив **Трудовий конгрес**, який репрезентував населення всіх земель України. Однак унаслідок іноземної воєнної інтервенції та поразки УНР і ЗУНР Акт злуки 1919 не був сповна реалізований.

У 20–30-х рр. боротьба за соборність України тривала, зокрема її підтримували всі політичні партії західноукраїнських земель. Уряд СРСР, у свою чергу, використовував гасло возз'єднання України для експорту комуністичної революції та експансії у країни Центральної Європи. За таємними серпнево-вересневими радянсько-німецькими договорами 1939, які поділили Центральну і Східну Європу на зони впливу, **Західна Україна**, **Бессарабія** та Північна Буковина відійшли до СРСР. Відповідно до цих договорів з початком 2-ї світової війни 17–22 вересня 1939 радянські війська зайняли територію Західної України. 27 жовтня 1939 у Львові Народні збори ухвалили Декларацію про возз'єднання Західної України з УРСР, а 1 листопада ВР СРСР прийняла закон про приєднання Західної України до СРСР із возз'єднанням її з УРСР. Після того, як у кінці червня 1940 рад. армія зайняла Бессарабію та Північну Буковину, 2 серпня 1940 ВР СРСР приєднала Північну Буковину і Хотинський, Аккерманський та Ізмаїльський пов. Бессарабії до складу

УРСР. Таким чином, розчленований і національно поневолений український народ, який у той час не виступав суб'єктом міжнародної політики, зміг реалізувати у міждержавному просторі право на соборність України. Переможне для СРСР закінчення 2-ї світової війни створило умови для продовження процесу возз'єднання українських земель в єдиній державі.

26 листопада 1944 з'їзд Народних комітетів у м. Мукачеве (нині Закарпатська обл.) прийняв маніфест, яким ухвалив рішення про вихід Закарпаття зі складу Чехо-Словаччини і приєднання його до УРСР. 29 червня 1945 між СРСР і Чехо-Словаччиною укладено відповідний договір. Возз'єднання українських земель у єдиній державі мало велике значення для подальшої долі України, зокрема воно сприяло консолідації української нації, що стало важливою передумовою її державно-правового самовизначення у процесі розвалу СРСР.

Рекомендована література

1. Боротьба за возз'єднання Західної України з Українською РСР. 1917– 1939: 3б. док. і мат. К., 1979;
2. Возз'єднання західноукраїнських земель з Радянською Україною. К., 1989;
3. Сливка Ю. Україна в Другій світовій війні: Національно-політичний та міжнародно-правовий аспекти // Україна: культурна спадщина, нац. свідомість, державність. Л., 1997. Вип. 3–4;
4. Верига В. Визвольні змагання в Україні (1914– 1923): У 2 т. Л., 1998.

Ю. Ю. Сливка

Бібліографічний опис:

Возз'єднання українських земель в єдиній державі / Ю. Ю. Сливка // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-27396>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).